

Προτάσεις για το Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό

Λαγουδάκος Μιχάλης

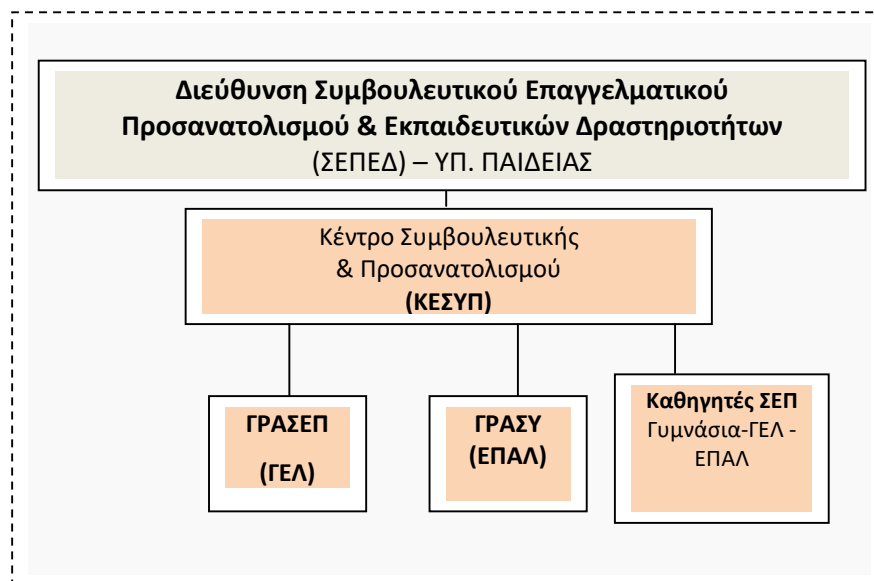
Σύμβουλος Σταδιοδρομίας (ΠΕ83/ΠΕ86)

πρ. Σχολικός Σύμβουλος ΠΕ12.05

Τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε απότομες μεταβολές σε οικονομικό και τεχνολογικό επίπεδο με αποτέλεσμα συνεχείς αλλαγές στα εργασιακά και εκπαιδευτικά δεδομένα. Η νεανική ανεργία έχει πάρει τρομακτικές διαστάσεις και απειλεί τη κοινωνική συνοχή και το μέλλον της χώρας. Οι μεταβολές αυτές έχουν αυξήσει τα διλήμματα των νέων όσον αφορά την επιλογή σπουδών και επαγγέλματος. Το σχολείο μέσω των δράσεων ΣΕΠ, καλείται να βοηθήσει το μαθητή να διαμορφώσει μορφωτικό και κοινωνικό ρόλο, ικανό να ανταποκριθεί με επιτυχία στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις. Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του νόμου 2525/1997, ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός είναι δράση που «αρχίζει στο σχολείο και ολοκληρώνεται στην αγορά εργασίας».

Δυστυχώς παρατηρείται μαρasmus του θεσμού του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ), ως επακόλουθο κυρίως του κακού εκπαιδευτικού σχεδιασμού, της οικονομικής κρίσης και της έλλειψης κοινοτικών προγραμμάτων.

Με την υπ' αρ. Φ.351.1/53/206591/Ε3/29-11-2018 διαπιστωτική πράξη του υπουργού παιδείας, (ΦΕΚ 5440/τ.Β'/5.12.2018), από 26-11-2018 σταμάτησε η λειτουργία των Κέντρων Συμβουλευτικής – Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π.) και έληξε η θητεία των Υπευθύνων Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Φυσικά δεν προηγήθηκε καμία αποτίμηση δράσεων, κανένας προγραμματισμός, καμία συστηματική οργανωτική προσπάθεια. Οι δομές των ΚΕΔΔΥ μαζί με τους Συμβουλευτικούς Σταθμούς Νέων και τα Κέντρα Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ), συγχωνεύτηκαν και εντάχθηκαν στη νέα δομή τα ΚΕΣΥ με το Ν. 4547/2018, ΦΕΚ 5614/13.12.2018/τ.Β'

Διάγραμμα 1 : Προηγούμενο οργανόγραμμα δομών ΣΕΠ

Τα ΚΕ.ΣΥ.Π. εδώ και δυο δεκαετίες περίπου υποστήριξαν, εμπύχωσαν, πληροφόρησαν, οργάνωσαν πλήθος εκδηλώσεων, υλοποίησαν πολυάριθμες δράσεις επαγγελματικού προσανατολισμού για μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικούς και κάθε ενδιαφερόμενο για τις προσφερόμενες υπηρεσίες τους.

Η καταργηθείσα Διεύθυνση Συμβουλευτικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού & Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων (ΣΕΠΕΔ) του Υπουργείου Παιδείας, τα ΚΕΣΥΠ, καταργηθέντα από το 2010 ΓΡΑΣΥ και από το 2011 ΓΡΑ.Σ.Ε.Π. ήταν οι δομές που ξεκίνησαν με προσδοκίες και φιλοδοξίες να προσφέρουν υψηλές υπηρεσίες Επαγγελματικού Προσανατολισμού, αλλά δυστυχώς στην πορεία οι δομές εγκαταλείφθηκαν, υποβαθμίστηκαν και φθάσαμε στην πλήρη κατάργησή τους, μαζί με τη κατάργηση του **μαθήματος του ΣΕΠ** αρχικά από τα Λύκεια και στη συνέχεια από τα Γυμνάσια.

έτος	Η αποδόμηση του ΣΕΠ στα σχολεία <i>Άλλα λέω άλλα κάνω και άλλα εννοώ...</i>
2010	«αναστέλλεται» η λειτουργία των ΓΡΑΣΥ στα ΕΠΑΛ
2011	το ΕΚΕΠ συγχωνεύθηκε στον ΕΟΠΠΕΠ μαζί με τον ΟΕΕΚ και το ΕΚΕΠΙΣ.
2011	«αναστέλλεται» η λειτουργία των ΓΡΑΣΕΠ στα ΓΕΛ.
2012	έναρξη λειτουργίας του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) από 24-2-2012, ΝΠΙΔ άρθρο 1 του Ν. 3966/2011 (Φ.Ε.Κ. 118/24-5-2011, καταργείται η θέση συμβούλου ΣΕΠ που υπήρχε στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)
2013	καταργείται το μάθημα ΣΕΠ στο Γενικό Λύκειο, Ν. 4186 (ΦΕΚ 193/17.09.2013)
2013	καταργείται η ΣΕΠΕΔ και αντικαθίσταται με Αυτοτελές Τμήμα Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού και το 2018 καταργείται και το τμήμα αυτό με το νέο οργανισμό του ΥΠΠΕΘ.
2015	καταργείται το μάθημα του ΣΕΠ και από τη Γ' Γυμνασίου, υλοποιήθηκε στο πλαίσιο Βιωματικών Δράσεων, με δυνατότητα επιλογής από τα Πεδία «ΣΕΠ», καταργείται τελείως την επόμενη χρονιά.
2018	Οριστική κατάργηση των ΚΕΣΥΠ, ΓΡΑΣΥ, ΓΡΑΣΕΠ και ένταξη του ΣΕΠ στα ΚΕΣΥ

Τα Κ.Ε.Σ.Υ. (Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης), δημιουργήθηκαν με στόχο την υποστήριξη των σχολικών μονάδων της περιοχής αρμοδιότητάς τους για τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων ανεξαιρέτως των μαθητών στην εκπαίδευση και την προάσπιση της αρμονικής ψυχοκοινωνικής τους ανάπτυξης και προόδου. Βασικός στόχος είναι η διερεύνηση και η αξιολόγηση ατομικών ή και ομαδικών εκπαιδευτικών και ψυχοκοινωνικών αναγκών, καθώς και του είδους των δυσκολιών και των πιθανών εκπαιδευτικών, συναισθηματικών, ψυχοκοινωνικών και άλλων φραγμών στη μάθηση και την ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση που αντιμετωπίζουν οι μαθητές της σχολικής κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών με αναπηρία ή και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καθώς και των μαθητών από ευάλωτες κοινωνικά ομάδες.

Συμπληρωματικά στη στοχοθεσία είναι και η παροχή υπηρεσιών που σχετίζονται με τον επαγγελματικό προσανατολισμό: στους μαθητές, καθώς και στους γονείς ή στους κηδεμόνες τους, σε ατομικό ή ομαδικό επίπεδο, με την παροχή υπηρεσιών που αφορούν την υποστήριξη δράσεων επαγγελματικού προσανατολισμού και υποστήριξης του σχεδιασμού και της υλοποίησης προγραμμάτων αγωγής σταδιοδρομίας στις σχολικές μονάδες.

Οι δράσεις του ΣΕΠ κατά την προηγούμενη σχολική περίοδο υποστηρίχθηκαν από αποσπασμένους στα ΚΕΣΥ εκπαιδευτικούς όλων των κλάδων που υπηρετούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με εξειδίκευση στη συμβουλευτική στον επαγγελματικό προσανατολισμό.

Τα Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕΔΔΥ), μετατράπηκαν σε Κέντρα Εκπαιδευτικής & Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ). Σκοπός των ΚΕΣΥ, σύμφωνα με το νόμο 4547/12-06-2018, είναι η προσφορά υπηρεσιών διάγνωσης, αξιολόγησης και υποστήριξης των μαθητών και κυρίως εκείνων που έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καθώς και υποστήριξης, πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης των εκπαιδευτικών, των γονέων και της κοινωνίας.

Δηλαδή τα ΚΕΔΔΥ μαζί με τους Συμβουλευτικούς Σταθμούς Νέων και τα Κέντρα Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού ΚΕΣΥΠ, συγχωνεύθηκαν και εντάχθηκαν στη νέα δομή τα ΚΕΣΥ. Ωστόσο, η διαδικασία δεν έχει ολοκληρωθεί στην πράξη. Επίσης τα νέα ΚΕΣΥ (δεύτερα ΚΕΣΥ), που δημιουργήθηκαν και στα οποία έχουν επιλεγεί οι προϊστάμενοι δεν έχουν γραφεία, δεν έχουν διοικητικό και επιστημονικό προσωπικό. Και φυσικά δεν είναι ευθύνη των Προϊσταμένων, που προσπαθούν σε άγνωστες διαδικασίες, αλλά του ΥΠΠΕΘ η προσφορά υποδομών για την λειτουργία των ΚΕΣΥ.

Με απόφαση ΑΠ 2305333/Ε2/28-11-2018 του Υπουργείου Παιδείας, έγινε πρόσκληση εκπαιδευτικών Δ.Ε. για την υποβολή αίτησης απόσπασης για τα ΚΕΣΥ για το σχολικό έτος 2018-2019, δηλαδή τέσσερις μήνες μετά την έναρξη του τρέχοντος σχολικού έτους. Η τοποθέτηση των στελεχών έγινε τέλη Φεβρουαρίου, δηλαδή με την έναρξη του δευτέρου τετραμήνου.

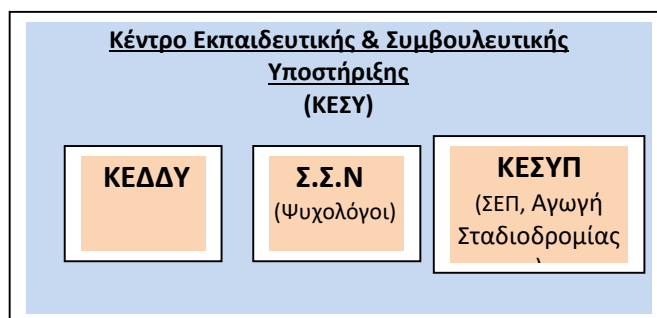
Η κατάργηση των Κέντρων Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ) και η βιαστική ενσωμάτωσή τους στις νέες δομές των ΚΕΣΥ, στη μέση της σχολικής χρονιάς, δημιούργησε εμπόδια στην ολοκληρωμένη ενημέρωση και υποστήριξη των μαθητών. εντάχθηκαν στη νέα δομή τα ΚΕΣΥ με το Ν. 4547/2018, ΦΕΚ 5614/13.12.2018/τ.Β'

Διαπιστώσεις

Η φετινή χρονιά που χαρακτηρίστηκε από ριζικές αλλαγές στο μηχανογραφικό δελτίο και στον τρόπο εισαγωγής στα πανεπιστήμια, με πανεπιστημιοποίηση όλων των ΤΕΙ και εμφάνιση αγνώστων σχολών χωρίς προγράμματα σπουδών, χωρίς επαγγελματικά δικαιώματα, χωρίς πληροφόρηση για τη Β' Λυκείου, δεν υπήρχαν οι κατάλληλες δομές πληροφόρησης ΣΕΠ.

Η ένταξη των δράσεων ΣΕΠ (ΚΕΣΥΠ) στα ΚΕΣΥ, δημιούργησε μια σειρά από προβλήματα δυσλειτουργίας :

- Οι εκπαιδευτικοί -ειδικοί ΣΕΠ- τοποθετήθηκαν με διοικητικά **κριτήρια αποσπάσεων** και όχι **στελεχών εκπαίδευσης**. Για την κάλυψη αυτών των θέσεων εκπαιδευτικών η εμπειρία παίζει ελάχιστον ή σχεδόν κανένα ρόλο. Είτε ο εκπαιδευτικός έχει διδακτορικό στο ΣΕΠ ή πιστοποιητικό της ΑΣΠΑΙΤΕ ή βεβαίωση επιμόρφωσης, είναι το ίδιο. Είτε έχει είκοσι χρόνια εμπειρίας στο θεσμό, με δεκάδες επιμορφώσεις, είτε το πιστοποιητικό της ΑΣΠΑΙΤΕ χωρίς καμία εμπειρία, το ίδιο και το αυτό. Καμία αξιολόγηση και διαβάθμιση της εμπειρίας και της επιστημονικής κατάρτισης.
Στα ΚΕΣΥΠ υπηρετούσαν στελέχη με θητεία και αυξημένα επιστημονικά κριτήρια επιλογής και μεγάλη προϋπηρεσία στο θεσμό του ΣΕΠ, που αποτελούν εκπαιδευτικό κεφάλαιο.
- Οι εκπαιδευτικοί -ειδικοί ΣΕΠ ήταν **εγκλωβισμένοι** στο χώρο των ΚΕΣΥ, που λειτουργούν ως **διοικητικές δομές**, απομονωμένες από τα σχολεία, οργανωμένες σε ένα αυστηρό, τυπολατρικό πλαίσιο λειτουργίας, που δυσκολεύει κάθε πρωτοτυπία και κάθε καινοτόμο προσπάθεια. Η διεύθυνση κατά πλειοψηφία ασκείται από στελέχη της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, κυρίως από την ειδική αγωγή, που δεν έχουν καμία επαφή, εμπειρία, γνώση με τον ΣΕΠ, αλλά και τα ειδικά προβλήματα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Η **διαδικασία** παραπομπής μαθητών στο ΚΕΣΥ για εκπαιδευτική αξιολόγηση γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της Υ.Α. 211076/ΓΔ4 /6.12.2018 του ΥΠ.Π.Ε.Θ. (Κανονισμός Λειτουργίας των Κ.Ε.Σ.Υ. ΦΕΚ 5614/τ.Β' /13.12.2018). Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται και στον επαγγελματικό προσανατολισμό, δηλαδή για μία συμβουλευτική διαδικασία, απαιτείται ο γονέας να κάνει αίτηση στο ΚΕΣΥ και να πάρει αριθμό μητρώου, να συνοδεύσει στο ΚΕΣΥ το παιδί και να περάσει πάλι για τρίτη φορά να πάρει ενυπογράφως τη γνωμάτευση. Η διαδικασία αυτή έχει νόημα για τη δυσλεξία ή άλλες σοβαρές παθήσεις, αλλά για τη συμβουλευτική διαδικασία αποτελεί σοβαρό εμπόδιο και παράγοντα που αποθαρρύνει γονείς και μαθητές.
- Τα περισσότερα νέα ΚΕΣΥ είναι υποστελεχωμένα και δεν διαθέτουν τη στοιχειώδη **υλικότεχνική υποδομή**. Έλλειψη κατάλληλων κτιριακών εγκαταστάσεων, υπολογιστών, κατάλληλου λογισμικού, τηλεφώνων κ.α. Η λειτουργία εξασφαλίζεται με τη συνεχή προσπάθεια των εκπαιδευτικών και τη χρησιμοποίηση προσωπικού εξοπλισμού. Σημειώνουμε ότι σε αρκετά ΚΕΣΥ, όπως το ΚΕΣΥ

Διάγραμμα 2 : Δομή ΚΕΣΥ

Ζακύνθου και τα δύο ΚΕΣΥ Ανατολικής Αττικής, δεν υπήρχε κάποια αίτηση για απόσπαση ειδικού ΣΕΠ και οι θέσεις παρέμειναν κενές.

Συμπερασματικά, αυτός ο φιλόδοξος και πολλά υποσχόμενος θεσμός, τα ΚΕΣΥ, παρά την καλή θέληση και προθυμία του προσωπικού, αναγκάζονται εκ των πραγμάτων να περιοριστούν στις βασικές λειτουργίες του ΚΕΔΔΥ, δηλαδή ουσιαστικά να εξετάζουν μόνο μαθητές και να εκδίδουν γνωματεύσεις. Άλλωστε, το ΕΣΠΑ δεν επιτρέπει καμία μετακίνηση του προσωπικού, ενώ η στελέχωση και η υλικότεχνική

υποδομή παραμένει ελλιπής. Συνεπώς, η υποστήριξη των σχολείων δεν μπορεί παρά να πραγματοποιείται υποτυπωδώς και μόνο εξ αποστάσεως, από την έδρα του ΚΕΣΥ¹.

- Δεν υπάρχει οργανωτική δομή του επαγγελματικού προσανατολισμού (ΣΕΠ), διότι **καταργήθηκαν σιγά, σιγά όλες οι δομές ΣΕΠ**: Δνση ΣΕΠΕΔ, Υπουργείου Παιδείας, Π.Ι/ΙΕΠ, ΚΕΣΥΠ, ΓΡΑΣΕΠ, ΓΡΑΣΥ, μάθημα ΣΕΠ σε ΓΕΛ, Γυμνάσια και υπάρχουν στη καλύτερη περίπτωση μόνο οι αποσπασμένοι καθηγητές -ειδικοί ΣΕΠ στα ΚΕΣΥ.
- Δεν υπάρχει δυνατότητα **επικοινωνίας και αλληλοενημέρωσης** μεταξύ των αντίστοιχων δομών ΣΕΠ. Το δίκτυο «Νέστωρ» του Π.Ι. αποτελούσε πηγή πληροφόρησης και δίαυλο επικοινωνίας των στελεχών του Π.Ι. με τα στελέχη ΣΕΠ, χρειάζεται η δημιουργία ενός αντίστοιχου δικτύου για την επικοινωνία, ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών μεταξύ των στελεχών ΣΕΠ, στελεχών δράσεων σχολικών δραστηριοτήτων, ΙΕΠ και φορέων σχολικής κοινότητας και διοίκησης εκπαίδευσης.
- Είναι αρνητικό το ότι τα ΚΕΣΥ δεν προβλέπεται να παρέχουν **ατομική συμβουλευτική** στους μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου και της Α΄ Λυκείου, που αποτελούν κρίσιμες τάξεις για τις μελλοντικές αποφάσεις των παιδιών, για το προσανατολισμό σε ΓΕΛ-ΕΠΑΛ και κατεύθυνση.

Οι δομές ΣΕΠ, ΚΕ.ΣΥ.Π., ΓΡΑ.ΣΕΠ, ΓΡΑ.ΣΥ., ιδρύθηκαν με **ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους**, με τεχνικά δελτία που τόνισαν τις διαρκείς ανάγκες και την αναγκαιότητα της δημιουργίας δομών ΣΕΠ. Απαιτήθηκαν μεγάλες δαπάνες και πολύχρονη προσπάθεια για στελέχωση, οργάνωση και επιμόρφωση χιλιάδων εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Επιμορφώθηκαν χιλιάδες εκπαιδευτικοί και διαμορφώθηκαν εκτεταμένες δομές σε όλη την Ελλάδα, σε όλους τους νομούς, με υλικοτεχνική υποδομή, γραφεία, βιβλιοθήκες, λογισμικό, ηλεκτρονικούς υπολογιστές κ.λπ., για τα οποία δαπανήθηκαν τεράστια ποσά, ίσως και περισσότερα από 100 εκατ. ευρώ από συγχρηματοδότηση κοινοτικών και εθνικών πόρων. Η κατάργησή τους προφανώς δεν εξυπηρετεί την στοχοθεσία, τη συνέχεια και τη διάρκεια τον επαγγελματικού προσανατολισμού.

- Ο επαγγελματικός προσανατολισμός πρέπει να έχει **σαφή και διακριτό ρόλο**, ο οποίος δεν πρέπει να συρρικνωθεί και να επικαλυφθεί μέσα σε ένα ενιαίο κέντρο χωρίς σαφή προσδιορισμό, μέσα σε **γραφειοκρατικές αγκυλώσεις**, σε διαδικασίες που μετατρέπουν τη συμβουλευτική –ΣΕΠ σε διάγνωση “ασθένειας”, γεγονός που οδηγεί στην υπολειτουργία των δομών ως προς την υποστήριξη μαθητών, εκπαιδευτικών και σχολείων.
- Θα μπορούσε να διασφαλιστεί η **αυτενέργεια** των δομών ΣΕΠ με καθορισμένο και σαφές πλαίσιο αρμοδιοτήτων και καθηκόντων, ενταγμένη σε ένα νέο διοικητικό πλαίσιο, στο οποίο υποδομές, στελέχη και αντίστοιχοι θεσμοί, όπως οι σχολικές δραστηριότητες θα επιτύχουν το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα με τον κατάλληλο συντονισμό και κοινό χώρο δράσης σε κάθε Διεύθυνση. Ο σημερινός αποσπασματικός και ασυντόνιστος τρόπος δράσης δημιουργεί σπατάλη σε χώρους, σε χρόνο και σε χρήμα².
- Θεωρώ ότι πρέπει να υπάρχει ενιαία αντιμετώπιση για τα χρησιμοποιούμενα ψυχομετρικά εργαλεία. Τα περισσότερα Ερωτηματολόγια (Τεστ) Επαγγελματικών Ενδιαφερόντων στηρίζονται στη θεωρία του John Holland. Μέχρι να υπάρξει κατάλληλο σύγχρονο, σταθμισμένο λογισμικό, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί το εγκεκριμένο τεστ (ΠΙ), που υπάρχει στη σελίδα του ΕΟΠΠΕΠ. <https://www.eoppep.gr/teens/index.php/tests> και τον Κατάλογο Αντιστοίχισης Επαγγελμάτων με βάση το θεωρητικό μοντέλο του Holland (ΠΙ-Χρυσούλα Κοσμίδου-Hardy). Για εξοικονόμηση χρόνου θα μπορούσε ο μαθητής να το έχει κάνει στο σπίτι του και να κουβεντιάσει τα αποτελέσματα μαζί με τον ειδικό ΣΕΠ κατά τη συνεδρία.
- Προτείνεται μια νέα δομή στη οποία θα υπαχθούν διοικητικά όλες οι σχολικές δραστηριότητες, το **Κέντρο Στήριξης Σχολικών Δραστηριοτήτων** (ΚΕ.Σ.Σ.ΔΡΑ). Χρειάζεται να συντονισθούν όλες οι αντίστοιχες δομές Σχολικών Δραστηριοτήτων, που συνδέονται με ίδια στοχοθεσία, κοινό αποδέκτη, ίδια προγράμματα, ίδιες μεθόδους και ίδιο εκπαιδευτικό περιβάλλον.
- Οι υπεύθυνοι ΣΕΠ και όλων των σχολικών δραστηριοτήτων επιβάλλεται να είναι **στελέχη με αυξημένα προσόντα και εμπειρία στον αντίστοιχο θεσμό**.

¹ Κλουβάτος, Κ.: Προϊστάμενος ΚΕΣΥ Νάξου, Alfavita 28.03.2019, «Πώς τα ΚΕΣΥ ξαναέγιναν... ΚΕΔΔΥ»

² Εθνικός Διάλογος για την Παιδεία (2016): «ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ Κ.Σ.Ε.Ε.», Διονυσίου Μεσσάρη, Σχολικού Συμβούλου Δ.Ε, Ν. Αιγαίου

Με βάση τα κριτήρια που καθόρισε το Υπουργείο για την στελέχωση των ΚΕΣΥ, υπάρχουν περιπτώσεις όπου συνάδελφοι με πολυετή εμπειρία στη συμβουλευτική και τον επαγγελματικό προσανατολισμό έμειναν εκτός επιλογής. Δεν υπήρξε καμία προετοιμασία και ενημέρωση για την ουσιαστική υποστήριξη όσων θα στελεχώσουν τα ΚΕΣΥ. Σημειώνουμε ότι, πέραν των προϋποθέσεων για την συμμετοχή στην επιλογή (εξειδίκευση στη συμβουλευτική και στον επαγγελματικό προσανατολισμό), η επιλογή έγινε με αποκλειστική μοριοδότηση συνολικής εκπαιδευτικής προϋπηρεσίας και κοινωνικών κριτηρίων (μόρια αποσπάσεων), χωρίς εμπειρία στο θεσμό και επιμορφώσεις επί του αντικειμένου.

Στα ΚΕ.ΣΥ.Π. πρέπει να υπηρετούσαν εκπαιδευτικοί/σύμβουλοι με μεταπτυχιακές σπουδές και εξειδικευμένες, στοχευμένες επιμορφώσεις στα αντικείμενα της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού, με μακροχρόνιας διάρκειας προγράμματα σπουδών στα Πανεπιστήμια και με την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας.

- Ο εκμηδενισμός των δομών ΣΕΠ ολοκληρώθηκε με την αφομοίωσή τους στο νέο σχήμα, το υδροκέφαλο ΚΕΣΥ. Πρώτιστο μέλημά του οποίου είναι η διάγνωση των μαθησιακών δυσκολιών και οι εκδόσεις των σχετικών γνωματεύσεων (ΚΕΔΔΥ) και κάπου στη άκρη και ο επαγγελματικός προσανατολισμός. Οι προϊστάμενοι στη συντριπτική πλειοψηφία (90%) προέρχονται από τη **πρωτοβάθμια εκπαίδευση**, δεν γνωρίζουν από ΣΕΠ, από ΓΕΛ/ΕΠΑΛ, μηχανογραφικό. Αγνοούν τα ειδικά προβλήματα και τον τρόπο λειτουργίας των ΓΕΛ και των ΕΠΑΛ. Δεν είναι δυνατόν να εποπτεύσουν συμβουλευτική διαδικασία που έχει σχέση με κατευθύνσεις ΓΕΛ, ειδικότητες ΕΠΑΛ, πανελλαδικές εξετάσεις κ.α. και φυσικά να υπογράψουν εκθέσεις.
- Δίχως ποτέ να γίνει μια ουσιαστική, ποιοτική **αξιολόγηση** των ΚΕΣΥΠ, των Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων και των άλλων δομών, η πολιτεία κατέφυγε σε μια ανορθόδοξη, οριζόντια περικοπή, ακρωτηριάζοντας το βασικό μοχλό της δημόσιας εκπαίδευσης για την εισαγωγή καινοτόμων δράσεων, παροχή εκπαιδευτικής συμβουλευτικής, αντιμετώπιση των ψυχολογικών και κοινωνικών προβλημάτων που επέφερε η πολυεπίπεδη κρίση. Είναι άγνωστη η τύχη των ετήσιων μακροσκελών, λεπτομερών και πολυσύνθετων απολογιστικών στοιχείων που κατέθεταν ετησίως οι Υπεύθυνοι ΚΕΣΥΠ, ΣΣΝ και Σχολικών Δραστηριοτήτων.
- **Αγωγή Σταδιοδρομίας και «Σύγχρονη Επιχειρηματικότητα»**
Τα στελέχη ΣΕΠ είχαν αναλάβει στο πλαίσιο του ΣΕΠ ενίσχυση των σχολείων σε θέματα Αγωγής Σταδιοδρομίας και ειδικά της «Σύγχρονης Επιχειρηματικότητας», με στόχο αφενός να ενημερώσουν για τη σύγχρονη επιχειρηματικότητα και κυρίως να ανοίξουν το σχολείο στη κοινωνία, να φέρουν σε επαφή μαθητές και άλλους φορείς της εκπαιδευτικής κοινότητας με την τοπική αυτοδιοίκηση, τα επιμελητήρια και τοπικούς επαγγελματικούς φορείς³. Στην κατεύθυνση αυτή στηρίχθηκε και η συνεργασία με τον ΣΕΒ και το Σωματείο Επιχειρηματικότητας Νέων/Junior Achievement Greece, (ΣΕΝ/JA Greece) για την υλοποίηση προγραμμάτων: η οικονομία κι εγώ, εικονική επιχείρηση, στη σκιά ενός στελέχους, διαγωνισμός κοινωνικής καινοτομίας, η δική μου επιχείρηση και πολλά προγράμματα στο πλαίσιο του διαγωνισμού της «Αριστείας». Γενικότεροι στόχοι των δράσεων αυτών ήταν να αναπτύξουν οι μαθητές επιχειρηματικές δεξιότητες, να έρθουν σε επαφή με το εργασιακό περιβάλλον, να γνωρίσουν εργασιακούς χώρους, να εντοπίσουν τις ανάγκες της αγοράς εργασίας στην ευρύτερη και τοπική κοινωνία, ενώ, παράλληλα, οι δομές ΣΕΠ να αποκτήσουν διασύνδεση με φορείς και υπηρεσίες της τοπικής κοινωνίας και αγοράς εργασίας. Για το σχολικό έτος 2018-2019» και σε ό,τι αφορά το σχεδιασμό και την υλοποίηση Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας, δεν συμπεριελήφθησαν στην με αρ. πρωτ. 212004/Δ7/07-12-2018 εγκύκλιο του ΥΠ.Π.Ε.Θ. «Σχεδιασμός και υλοποίηση Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων (Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων). Η σχετική εγκύκλιος Εξ.Πρωτ.: 44300/Δ7 /21-03-2019, ήρθε πολύ καθυστερημένα. Τα Κ.Ε.Σ.Υ. έπρεπε να έχουν ολοκληρώσει τις διαδικασίες έγκρισης των υποβληθέντων σχεδίων προγραμμάτων αγωγής σταδιοδρομίας μέχρι τις 5 Απριλίου 2019. Ελάχιστα σχολεία ενδιαφέρθηκαν, γιατί δεν υπήρχε ανάλογος χρόνος και τα παιδιά είχαν ήδη από το Δεκέμβριο επιλέξει άλλες σχολικές δραστηριότητες. Φυσικά δεν έγινε καμία αναφορά στα προγράμματα επιχειρηματικότητας σε συνεργασία με το ΣΕΝ/JA Greece.
- Ερωτηματολόγια Επαγγελματικού Προσανατολισμού/ ΕΟΠΠΕΠ /Υπουργείο Παιδείας

³ Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2010): «Προτάσεις βελτίωσης της λειτουργίας του θεσμού του ΣΕΠ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση», Στέφανος Τζέπογλου, Αντιπρόεδρος ΠΙ, κ.α.

Μέσω των **ερωτηματολογίων (τεστ)**, ο μαθητής θα μπορέσει να διερευνήσει τα επαγγελματικά του ενδιαφέροντα, που είναι βασική πλευρά της προσωπικότητας. Στηρίζονται σε στοιχεία για τα οποία εκφράζεται μεγάλο ενδιαφέρον ή έλλειψη ενδιαφέροντος και εκφράζονται μέσα από τις διάφορες δραστηριότητες που αναλαμβάνει (ενδοσχολικές- εξωσχολικές δραστηριότητες, χόμπυ, συνήθειες κ.α). Το να κάνει κάποιος αυτό που του αρέσει παίζει εξαιρετικά σημαντικό ρόλο στην επιλογή των εκπαιδευτικών του πλάνων και των επαγγελματικών σου επιλογών.

Φυσικά κατά τη περασμένη χρονιά δεν υπήρχε **καμία σχετική ενημέρωση, επιμόρφωση , κανένα κατάλληλο λογισμικό** που θα μπορούσε να εφαρμοσθεί.

Ανάμεσα στις πολυδιάστατες αρμοδιότητες του νέου οργάνου ΚΕΣΥ, δεν γίνεται αναφορά στη χρήση των ψυχομετρικών εργαλείων - τεστ επαγγελματικού προσανατολισμού στα οποία επίσης είναι επιμορφωμένοι οι υπηρετούντες στα ΚΕΣΥΠ και χρησιμοποιούν κατά τη συμβουλευτική διαδικασία. Επίσης δεν γίνεται αναφορά στα Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας τα οποία δίνουν τη δυνατότητα στους μαθητές και τις μαθήτριες να ασχοληθούν με θέματα σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού (προσωπική ανάπτυξη και καλλιέργεια δεξιοτήτων ζωής, εργασιακές σχέσεις και τομείς επαγγελμάτων, εκπαίδευση και κατάρτιση, σπουδές και εργασία στην Ευρώπη, επιχειρηματικότητα, επαγγέλματα και πολιτισμός.

Εκπνέει, λοιπόν, ο θεσμός του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού και της Συμβουλευτικής με τη λήξη της φετινής σχολικής χρονιάς; Για τις επόμενες κρίνεται ότι δεν είναι απαραίτητος ;⁴

Επαγγελματικός Προσανατολισμός = Θεσμός δια βίου Εκπαίδευσης

Προτάσεις για άμεση εφαρμογή

1. Διεύθυνση Συμβουλευτικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού & Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων (ΣΕΠΕΔ)

Η υπάρχουσα Διεύθυνση Συμβουλευτικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων (ΣΕΠΕΔ), με το Π.Δ.114 /2014 με τον νέο Οργανισμό του Υ.ΠΑΙ.Θ, έπαψε να υπάρχει, παρότι είχε επιδείξει τεράστιο έργο από την ίδρυσή της. Με άλλα λόγια, σ' αυτά που στο ελληνικό σχολείο είναι γνωστά ως «Σχολικές Δραστηριότητες» και στην ουσία προάγουν τη σχέση του σχολείου με τις τοπικές κοινωνίες και ταυτόχρονα διαμορφώνουν την εικόνα των σχολικών μονάδων στη συνείδηση των πολιτών δεν υπάρχει ειδική διεύθυνση.

Προτείνεται η δημιουργία αυτοτελούς Τμήματος που θα υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και θα συγκεντρώνει το σύνολο των αρμοδιοτήτων που σχετίζονται με τις Σχολικές Δραστηριότητες, με την ονομασία Τμήμα Σχολικών Δραστηριοτήτων – (ΣΕΠ-Αγωγής Σταδιοδρομίας, Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων-ΣΣΝ) που θα οργανώνει και συντονίζει όλες τις σχολικές δραστηριότητες, σε κεντρικό επίπεδο υπουργείου. Χρειάζεται επίσης η δημιουργία επιτελικού οργάνου στο Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής με κύριο σκοπό την επιστημονική έρευνα και μελέτη θεμάτων που άπτονται του θεσμού καθώς και τη διαρκή υποστήριξη του σχεδιασμού και της υλοποίησης της εκπαιδευτικής πολιτικής σχετικά με το θεσμό.

2. Επαναφορά του μαθήματος του ΣΕΠ

Είναι οξύμωρο το σχήμα σύμφωνα με το οποίο ενώ ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός ως συστηματοποιημένη δέσμη υπηρεσιών, φαίνεται να ενισχύεται σε επίπεδο ρητορικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα παρατηρείται συνεχής απαξίωση του θεσμού και υποβάθμιση με κατάργηση των δομών που τον στήριζαν και του αντίστοιχου μαθήματος, που αποτελούσε τη πρώτη έναυση προβληματισμού για σύνδεση σπουδών – ικανοτήτων-επαγγελμάτων. Μετά από σχετική εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ πράξη ΔΣ: 31/17-09-2013), από το Σχολικό Έτος 2015-2016, καταργήθηκε το μάθημα του ΣΕΠ και από τη Γ' Γυμνασίου (είχε προηγηθεί η κατάργηση από Α' Λυκείου) και υλοποιήθηκε στο πλαίσιο Βιωματικών Δράσεων, με δυνατότητα επιλογής από τα Πεδία «Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός», «Τοπική Ιστορία»

⁴ **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ:** Ευπραξία Βλαχοδήμου, Υπεύθυνη του ΚΕΣΥΠ Λάρισας, ΚΑΤΑΡΓΟΥΝΤΑΙ ΤΑ ΚΕΣΥΠ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, Τίτλοι τέλους για τον Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό, Λάρισα 05 Νοε 2017

και «Περιβάλλον και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη». Η δράση κάθε επιστημονικού πεδίου διαρκούσε ένα τρίμηνο. Οι Βιωματικές Δράσεις στο επιστημονικό πεδίο «Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός» ανατέθηκαν σε όλους τους κλάδους – ειδικότητες εκπαιδευτικών ΠΕ, προηγούνται με σειρά προτεραιότητας: εκπαιδευτικοί κάτοχοι τίτλου σπουδών στη Συμβουλευτική και στον Επαγγελματικό προσανατολισμό και στο τέλος εκπαιδευτικοί που έχουν παρακολουθήσει ολιγοήμερα σεμινάρια Σ.Ε.Π.(ΦΕΚ 2499/Β/19-11-2015).

Το επόμενο έτος καταργήθηκαν οι Βιωματικές δράσεις και σήμερα μάθημα ΣΕΠ υπάρχει ΜΟΝΟ στην Α΄ τάξη των ΕΠΑΛ και εκεί όχι ως ανεξάρτητο μάθημα, αλλά συνένωση δύο διαφορετικών μαθημάτων, ΣΕΠ και Υγεία και Ασφάλεια στο χώρο Εργασίας.

Αποτελεί άμεση προτεραιότητα η διαμόρφωση ενός οργανωμένου πλέγματος υπηρεσιών μέσα από την επαναφορά του **μαθήματος του ΣΕΠ** σε Γυμνάσια και Λύκεια από καταρτισμένους εκπαιδευτικούς και την επαναλειτουργία των ΚΕΣΥΠ⁵. Στο Λύκειο θα μπορούσε να ενσωματωθεί στο μάθημα Ερευνητικές Εργασίες (project) στο πρόγραμμα της Α΄ και Β΄ Λυκείου.

3. Επαναλειτουργία των ΚΕΣΥΠ

Απαιτείται άμεση επαναλειτουργία των Κέντρων Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού με εξειδικευμένο στελεχιακό δυναμικό στη βάση εφαρμογής του ιδρυτικού τους νόμου και με δεδομένη τη διαμορφούμενη πραγματικότητα (79 ΚΕΣΥΠ με το πρότυπο ΚΕΣΥΠ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου).

Σύμφωνα με τις [προτάσεις της επιτροπής της Βουλής](#) και μετά από κοινωνικό διάλογο, προτείνονται:

«Παρά τη γενικότερη αναγνώριση που έχει διεθνώς ο θεσμός της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού, στη χώρα μας λειτουργεί αποσπασματικά και στο περιθώριο του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Παράλληλα παρά τη διαπιστωμένη ανάγκη του κοινού για παροχή υπηρεσιών Επαγγελματικού Προσανατολισμού, οι δομές του στο πλαίσιο του δημόσιου σχολείου δεν έτυχαν της αναμενόμενης προσοχής από την Πολιτεία όσον αφορά στην οργάνωση και την υποστήριξή τους, τον καθορισμό της στοχοθεσίας και του πλαισίου λειτουργίας τους.

Αποκορύφωμα της αντιμετώπισης αυτής ήταν η πλήρης κατάργηση των δομών ΣΕΠ με την αναστολή της λειτουργίας των ΓΡΑ.ΣΥ. της χώρας το 2010, την κατάργηση των ΓΡΑ.ΣΕΠ, την υπολειτουργία των ΚΕ.ΣΥ.Π. και την κατάργηση του μαθήματος του Επαγγελματικού Προσανατολισμού στο Λύκειο.

Η αποτελεσματική λειτουργία των δομών της Συμβουλευτικής και του ΣΕΠ στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος μπορεί να συμβάλει σημαντικά:

- στην ενημέρωση και υποστήριξη των μαθητών και των οικογενειών τους όσον αφορά τις επιλογές τους για σπουδές και επαγγελματική ανάπτυξη, στην ενημέρωση και υποστήριξη των σχολικών μονάδων όσον αφορά θέματα διαχείρισης συμπεριφοράς καθώς και θέματα πολιτισμικών, κοινωνικών ή άλλων διαφορών, στην αναβάθμιση της Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, στην αναβάθμιση του ρόλου του Λυκείου όσον αφορά την προετοιμασία των νέων για την ενήλικη ζωή τους, υποστηρίζοντας όχι μόνο τις ανάγκες τους για επαγγελματική αλλά και για προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη. Η Έκθεση αναλύσει τα προβλήματα που υπάρχουν, προτείνει συγκεκριμένες λύσεις και παρουσιάζει ένα χρονοδιάγραμμα υλοποίησής τους σε βραχυπρόθεσμες (Ιούνιος 2016-Νοέμβριος 2016), μεσοπρόθεσμες (Δεκέμβριος 2016 - Μάιος 2018) και μακροπρόθεσμες (Ιούνιος 2018 – Μάιος 2022).

Προϋποθέσεις επιτυχίας/υλοποίησης

Για την αποτελεσματική λειτουργία του θεσμού της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού εντός του εκπαιδευτικού συστήματος, απαιτείται:

- η ανάπτυξη μητρώου ειδικών επιμορφωμένων Συμβούλων Εκπαιδευτικών,
- η **καθιέρωση του μαθήματος στο Λύκειο** καθώς και η **αναβάθμισή του στο Γυμνάσιο** με την ανάθεσή του σε εξειδικευμένους-ειδικά επιμορφωμένους εκπαιδευτικούς,
- η διερεύνηση της επαναλειτουργίας των **ΓΡΑ.Σ.Ε.Π.** στις σχολικές μονάδες της χώρας και η συνεργασία τους με τις αντίστοιχες περιφερειακές δομές (π.χ. **ΓΡΑ.ΣΥ., ΚΕ.ΣΥ.Π.**),
- η ενημέρωση του κοινού αλλά και των εκπαιδευτικών σχετικά με τις δυνατότητες συνεργασίας και το ρόλο των δομών αυτών⁶.

⁵ Μιχάλης Λαγουδάκος , Γιώργος Λογιώτης (2016): « Ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Από τη φθίνουσα πορεία στον επανασχεδιασμό του θεσμού» ΕΡΚΥΝΑ , Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών– Επιστημονικών Θεμάτων, Τεύχος 8ο, σ.158-168, 2016

⁶ Πηγή: Διαρκής Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής (2016) / Εθνικός και Κοινωνικός Διάλογος για την Παιδεία / Διαπιστώσεις, προτάσεις και χρονοδιαγράμματα υλοποίησης

Τα ΚΕΣΥΠ θα προσφέρουν στήριξη των καθηγητών Σ.Ε.Π., με επιμορφωτικές δράσεις με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, με οργάνωση ενημερωτικών συγκεντρώσεων για γονείς και μαθητές σε θέματα σχετικά με τις σπουδές και τα επαγγέλματα και με ενημερωτικές συγκεντρώσεις Διευθυντών σχολικών μονάδων. Θα παρέχουν αναλυτικά τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- Συντονισμό της Διδασκαλίας του μαθήματος ΣΕΠ που πρέπει να επανέλθει **τουλάχιστον** στη Γ' Γυμνασίου, Α' Λυκείου.
- Διευκόλυνση για προσωπική ανάπτυξη-εξέλιξη μέσα από συμβουλευτική συνέντευξη
- Συζήτηση για θέματα προσωπικών δυνατοτήτων, στόχων και φιλοδοξιών
- Διευκόλυνση και υποστήριξη στη λήψη αποφάσεων
- Ενημέρωση σε θέματα σπουδών
- Πληροφορίες για την αγορά εργασίας
- Διευκόλυνση στη Συμπλήρωση του Μηχανογραφικού Δελτίου
- Παρακολούθηση Υλοποίησης Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας
- Υλοποίηση Ημερίδων Αγωγής Σταδιοδρομίας
- Συνεχής συνεργασία με τους Συλλόγους Γονέων και Κηδεμόνων, υλοποίηση Ημερίδων Ενημέρωσης Γονέων και Κηδεμόνων
- Ηλεκτρονική ενημέρωση μέσω ιστοσελίδας του κέντρου. Απώτερος σκοπός είναι η ενθάρρυνση και στήριξη του μαθητή, ώστε να σχεδιάσει ο ίδιος τη σταδιοδρομία του και να βρίσκει πιο εύκολα το δρόμο του στα περίπλοκα επαγγελματικά σταυροδρόμια της εποχής μας, όχι μόνο σήμερα αλλά και στο μέλλον στο πλαίσιο της δια βίου εκπαίδευσης.
- Παροχή υπηρεσιών ομαδικής και ιδιαίτερα ατομικής συμβουλευτικής και προσανατολισμού σε καθημερινή βάση σε μαθητές, γονείς και νέους έως 25 ετών σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους των ΚΕ.ΣΥ.Π. ή των σχολείων. Τονίζεται ότι υπηρεσίες **ατομικής συμβουλευτικής** πρέπει να παρέχονται **σε όλους τους μαθητές** που θα το ζητήσουν και **όχι μόνο σε μαθητές Β' και Γ' Λυκείου** (ΦΕΚ Τεύχος Β' 5614/13.12.2018).
- Ενημέρωση μαθητών και καθηγητών σε θέματα που αφορούν στις μεταβολές στο σύστημα εκπαίδευσης (ΕΠΑΛ-ΙΕΚ-Μαθητεία, σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση κ.α.), που απαιτεί τακτικές και περιοδικά επαναλαμβανόμενες επισκέψεις στα σχολεία της περιοχής ευθύνης των ΚΕ.ΣΥ.Π. καθώς και διοργάνωση ενημερωτικών ημερίδων σε συνεργασία με αυτά.
- Δημιουργία ενημερωτικού υλικού για τους μαθητές και τους καθηγητές, που περιλαμβάνει την σύνθεση ενημερωτικών φυλλαδίων αλλά και παρουσιάσεων που αφορούν στην προαναφερθείσα θεματολογία.
- Διοργάνωση ενημερωτικών ημερίδων για τους καθηγητές που εφαρμόζουν το ΣΕΠ που απαιτούν επίσης την εκπόνηση ενημερωτικού υλικού και κατάλληλων παρουσιάσεων.
- Υποστήριξη των εκπαιδευτικών για την εφαρμογή προγραμμάτων ή εκπαιδευτικών εργαλείων Σ.Ε.Π., , εγκεκριμένων από το Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α., στις σχολικές μονάδες
- Εκπόνηση και υλοποίηση ευρωπαϊκών δράσεων και προγραμμάτων, με σκοπό να έρθουν σε επαφή μαθητές και καθηγητές με τα ευρωπαϊκά τεκταινόμενα στο χώρο της εκπαίδευσης αλλά και του πολιτισμού.
- Υλοποίηση και εφαρμογή συνεργατικών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για δημιουργία Δικτύων σχολείων, στο πλαίσιο κοινών δράσεων που περιλαμβάνουν μεταξύ των άλλων διοργάνωση εκπαιδευτικών επισκέψεων για τους μαθητές των συνεργαζόμενων σχολείων, παραγωγή έντυπου υλικού, διοργάνωση ημερίδων παρουσίασης κ.ά.
- Διοργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων και επιμορφωτικών σεμιναρίων-εργαστηρίων που απευθύνονται προς τους εκπαιδευτικούς για θέματα εφαρμογής ΣΕΠ μετά από έγκρισή τους από το αντίστοιχο Τμήμα της Διεύθυνσης Συμβουλευτικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων του υπουργείου Παιδείας.
- Συνεργασία με τους φορείς της τοπικής κοινωνίας, Δήμους, Περιφέρειες, Επιμελητήρια, μέσα μαζικής ενημέρωσης, σχετικούς με τον επαγγελματικό προσανατολισμό φορείς κ.ά. καθώς και με τα γραφεία διασύνδεσης ή τα σχετικά τμήματα στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα
- Οι Υπεύθυνοι ΚΕ.ΣΥ.Π. θα επισκέπτονται τις σχολικές μονάδες ευθύνης τους μετά από προγραμματισμό και συνεννόηση με την σχολική μονάδα, σε τακτικό και περιοδικό πρόγραμμα. Θα τηρείται ειδικό ημερολόγιο συναντήσεων, στο οποίο θα καταγράφονται η ημερομηνία, ο σκοπός, η διάρκεια και το περιεχόμενο της επίσκεψης καθώς και τα ονόματα Δ/ντή σχολικής μονάδας, εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων, που είχε συνεργασία. Το βιβλίο αυτό θα θεωρείται κάθε τετράμηνο από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης.

4. Επαναλειτουργία των Γραφείων ΣΕΠ & Σύνδεσης με την αγορά εργασίας στα ΕΠΑΛ (ΓΡΑΣΥ)

Επανάδρωση των Γραφείων Σύνδεσης με την Αγορά Εργασίας και Επαγγελματικού Προσανατολισμού με έδρα σε σχολικές μονάδες της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, (ΕΠΑΛ), στελέχωση από καταρτισμένους στο θεσμό εκπαιδευτικούς και απώτερο σκοπό την ενημέρωση των μαθητών και τη στήριξή τους όσον αφορά την επιλογή τομέα και ειδικότητας καθώς επίσης τη διασύνδεση με την τοπική αγορά εργασίας και τους τοπικούς κοινωνικούς εταίρους, τεχνικές ενώσεις, επιμελητήρια, βιομηχανίες μέσα από την πραγματοποίηση ερευνών για τις ανάγκες της αγοράς σε επαγγελματίες και την κατάθεση προτάσεων για τη βελτίωση των προγραμμάτων σπουδών.

Είναι αποτελεσματικότερο σε ορισμένα ΕΠΑΛ, κατά προτεραιότητα σε αυτά που υπάρχει ενδιαφέρον για δημιουργία τάξεων Μαθητείας να δημιουργηθούν Γραφεία Σύνδεσης με την Αγορά Εργασίας και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓΡΑ.ΣΥ.), με στόχο:

- Να ενημερώνουν μαθητές και γονείς σχετικά με τους τομείς και τις ειδικότητες που λειτουργούν στα ΕΠΑΛ, καθώς και τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές προοπτικές που παρέχουν.
- Να συζητούν με τους νέους μαθητές και να τους βοηθούν στην επιλογή της ειδικότητας που θα ακολουθήσουν.
- Να συνεργάζονται με τις επιχειρήσεις, με κοινωνικούς φορείς και ιδιαίτερα την τοπική αυτοδιοίκηση (δήμους, περιφέρειες) για να επιτυγχάνεται η καλύτερη πρόβλεψη των αναγκών για τα νέα επαγγέλματα.
- Να διοργανώνουν εκπαιδευτικές επισκέψεις των μαθητών σε επιχειρήσεις και επαγγελματικούς ή επιστημονικούς φορείς.
- Να υποστηρίζουν το θεσμό της **μαθητείας** (πρακτικής άσκησης) των μαθητών σε επιχειρήσεις και επαγγελματικούς φορείς, που είναι απαραίτητη για τους αποφοίτους των ΕΠΑΛ για την μετάβασή τους στο επάγγελμα και την απόκτηση της άδειας εξάσκησης του επαγγέλματος.

Να ενημερώνουν για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, τα Γυμνάσια με ομιλίες, παρουσιάσεις και διδακτικές επισκέψεις σχολείων σε εργαστηριακούς χώρους των ΕΠΑΛ για τη βιωματική προσέγγιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

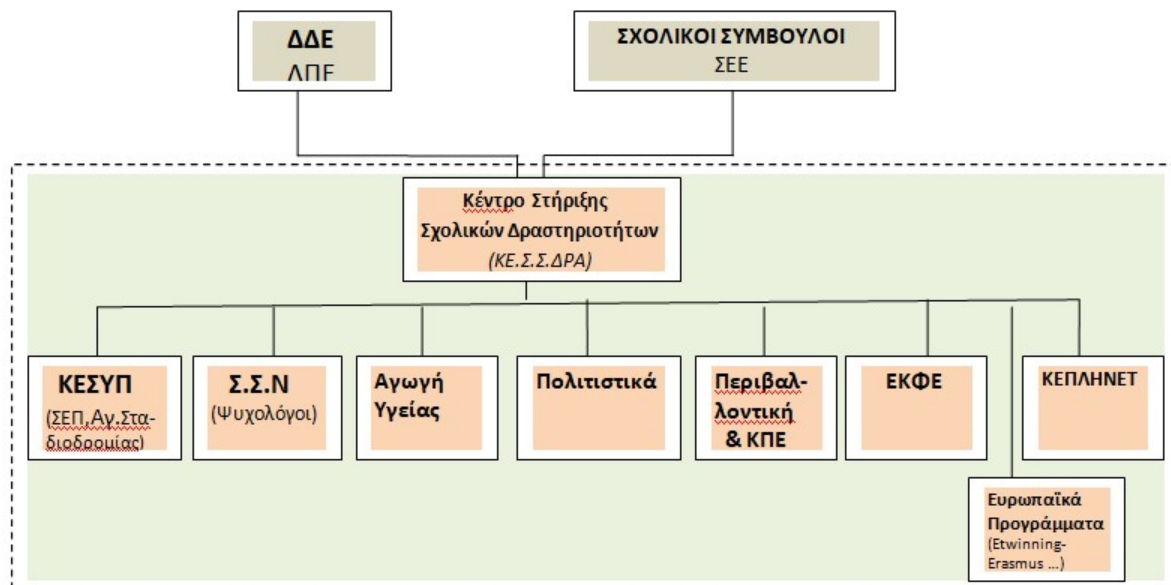
Σύμφωνα με πρόταση Βουλευτή και μετέπειτα υφυπουργού παιδείας⁷, απαιτείται να επαναλειτουργήσουν και να αναβαθμισθούν τα Γραφεία Σύνδεσης (ΓΡΑΣΥ) (Βουλή των Ελλήνων, Α.Π.:5637/27-10-2010): « Με αιφνιδιαστική του απόφαση το Υπουργείο Παιδείας ανέστειλε από την αρχή της σχολικής χρονιάς τη λειτουργία των Γραφείων Σύνδεσης με την αγορά εργασίας (ΓΡΑΣΥ) στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ). Τα γραφεία αυτά είχαν μια σημαντική συμβολή στον επαγγελματικό προσανατολισμό των μαθητών της επαγγελματικής εκπαίδευσης, ενώ το Υπουργείο Παιδείας δαπάνησε τα προηγούμενα χρόνια αρκετά χρήματα για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που τα στελέχωσαν. Επειδή, όχι μόνο η κατάρτιση των ΓΡΑΣΥ δεν συμβάλει στην αναβάθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης που εξαγγέλλει το Υπουργείο, αλλά απαιτείται και η μετατροπή-αναβάθμιση τους σε γραφεία Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ) με στόχο την ισότιμη παροχή υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες ανεξαρτήτως τύπου Λυκείου στο οποίο φοιτούν, έστω και τώρα να προχωρήσει στην επαναλειτουργία αλλά και αναβάθμιση των ΓΡΑΣΥ και τη στελέχωσή τους με τους ήδη επιμορφωμένους εκπαιδευτικούς».

4. Δημιουργία Κέντρων Στήριξης Σχολικών Δραστηριοτήτων (ΚΕ.Σ.Σ.ΔΡΑ)

Οι Σχολικές Δραστηριότητες για καλύτερο συντονισμό, συνεργασία, διάχυση πρακτικών και ανταλλαγή απόψεων, θα μπορούσαν να ενταχθούν σε μια νέα διοικητική δομή, το Κέντρο Στήριξης Σχολικών Δραστηριοτήτων (ΚΕ.Σ.Σ.ΔΡΑ). Αυτό θα συντόνιζε τις δομές σχολικών δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν τα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων των σχολείων στους τομείς: Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Αγωγή Υγείας, Πολιτιστικά, τον Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό (ΚΕΣΥΠ), τους Συμβουλευτικούς Σταθμούς Νέων (ΣΣΝ), τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ), τα Εργαστηριακά Κέντρα Φυσικών Επιστημών (ΕΚΦΕ), τα Κέντρα Πληροφορικής

⁷ Τ. Κουράκης, βουλευτής, καθηγητής Πανεπιστημίου, Ερώτηση για την αναστολή λειτουργίας των Γραφείων Σύνδεσης (ΓΡΑΣΥ), στη Βουλή των Ελλήνων, Α.Π.:5637/27-10-2010

και Νέων Τεχνολογιών (ΚΕΠΛΗΝΕΤ), τα Ευρωπαϊκά Δίκτυα και Προγράμματα (E-twinning, Erasmus, κ.α.).

Διάγραμμα 3 : Οργανόγραμμα Κέντρου Στήριξης Σχολικών Δραστηριοτήτων (ΚΕ.Σ.Σ.ΔΡΑ)

Όλα αυτά θα λειτουργούν σε κάθε Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, τουλάχιστον σε ίδιο αριθμό με τα προϋπάρχοντα ΚΕΣΥΠ.

Τα προγράμματα Π.Ε., Α.Υ. Πολιτιστικών, Αγωγής Σταδιοδρομίας, είναι επιτυχημένα, διότι έχουν κινητοποιήσει προαιρετικά - εθελοντικά ένα μεγάλο μέρος των εκπαιδευτικών και μαθητών και έχουν παίξει σημαντικό ρόλο, σε καινοτόμους μεθόδους διδασκαλίας και στο άνοιγμα του σχολείου στη κοινωνία, στη ζωή και στη δράση.

Τα τελευταία χρόνια στα εκπαιδευτικά συστήματα των χωρών- μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εισήχθησαν, εφαρμόστηκαν και αξιολογήθηκαν Καινοτόμα Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων, που διαφοροποιούνται από τη συμβατική διδασκαλία και διακρίνονται ως προς τον θεματικό-περιορισμένο χαρακτήρα του γνωστικού αντικείμενου, την ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας, τη μελέτη πεδίου και τα εργαστήρια θεματικών δραστηριοτήτων και ως εκ τούτου δεν αποτελούν τυπικό μάθημα⁸, αλλά συμβάλουν στην ένταξη του μαθητή στο κοινωνικό πλαίσιο και στην εξαγωγή συμπερασμάτων. Οι Σχολικές Δραστηριότητες δίνουν στα σχολεία την ευκαιρία να μάθουν μαζί, να μοιραστούν τις απόψεις, να δημιουργήσουν καινούργιες φιλίες, να εφαρμοστούν νέες παιδαγωγικές μέθοδοι.

Το Κέντρο Στήριξης Σχολικών Δραστηριοτήτων (ΚΕ.Σ.Σ.ΔΡΑ) θα είναι μία συγκεκριμένη διοικητική δομή, που θα εξασφαλίσει καλύτερη οργάνωση, αλληλοενημέρωση, διάχυση καλών πρακτικών, ουσιαστική διασύνδεση με το ΙΕΠ, το υπουργείο (ΣΕΠΕΔ) και την αντίστοιχη Διεύθυνση Εκπαίδευσης

Συμπερασματικά

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός στη σημερινή εποχή της οικονομικής κρίσης και κορύφωσης της ανεργίας, θα έπρεπε να αποτελεί πρώτη προτεραιότητα για την Πολιτεία. Δυστυχώς αυτό δε συμβαίνει. Η ίδια η κοινωνία και κυρίως η εκπαιδευτική κοινότητα, οφείλει να υπερβεί τις αδυναμίες και την αλληλογλωσσία της Πολιτείας και να γίνει εμπροσθοφυλακή διεκδικήσεων του καίριου ζητήματος, τη διατήρηση και την αναβάθμιση του θεσμού του ΣΕΠ, αναγκαία για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής που στοχεύει στην άμβλυση κοινωνικών ανισοτήτων και την ενίσχυση όλων των νέων με ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση και την αγορά εργασίας.

Η κατάργηση των Κέντρων Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ) και η βιαστική ενσωμάτωσή τους στις νέες γραφειοκρατικές, απομονωμένες δομές των ΚΕΣΥ, στη μέση της φετεινής σχολικής χρονιάς, δημιούργησε εμπόδια στην ολοκληρωμένη ενημέρωση και υποστήριξη των μαθητών.

Πρόκειται για μία συγχώνευση στην συνυπάρχουν δομές/υπηρεσίες που απευθύνονται σε διαφορετικές ομάδες (target groups). Τα ΚΕΔΔΥ απευθύνονται σε συγκεκριμένους μαθητές με

⁸ Διαρκής Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής: « εθνικός και κοινωνικός διάλογος για την παιδεία διαπιστώσεις, προτάσεις και χρονοδιαγράμματα υλοποίησης» –Αθήνα- Μάιος 2016

συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, μαθητές με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες υποστηρίζοντας την ένταξή τους στο γενικό ή το ειδικό σχολείο.

Τα ΚΕΣΥΠ απευθύνονται σε όλους τους μαθητές, αλλά και σε ενήλικες. Αυτή η οπτική διαφορετικών αναγκών μέσα από το ίδιο πρίσμα έχει σαν συνέπεια να προτείνεται ένας σχεδιασμός ο οποίος δεν θα είναι καθόλου λειτουργικός και αποτελεσματικός για το καλό των μαθητών και γενικότερα των νέων. Με τον παρόντα σχεδιασμό, ο αριθμός των δομών επαγγελματικού προσανατολισμού μειώνεται και κατά συνέπεια μειώνεται και η δυνατότητα να τις επισκεφθούν οι ενδιαφερόμενοι μαθητές από όλα τα σημεία μιας περιοχής.

Το ΚΕΣΥ εστιάζεται σε ένα απροσδιόριστο διοικητικοκεντρικό καθηκοντολόγιο που θα αφορά την επιμόρφωση, την ειδική αγωγή και τέλος την συμβουλευτική και τον επαγγελματικό προσανατολισμό.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, πρέπει να επανέλθει το μάθημα του ΣΕΠ τουλάχιστον στη Γ΄ Γυμνασίου και την Α΄ Λυκείου, που χαρακτηρίζονται από τη λήψη επαγγελματικών και εκπαιδευτικών αποφάσεων. Να επαναλειτουργήσουν τα ΓΡΑΣΥ στα ΕΠΑΛ, για ενίσχυση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Να επαναλειτουργήσουν τα ΚΕΣΥΠ, ενταγμένα στο διοικητικό πλαίσιο του Κέντρα Στήριξης Σχολικών Δραστηριοτήτων (ΚΕ.Σ.Σ.ΔΡΑ) μαζί με τις άλλες Σχολικές Δραστηριότητες, στελεχωμένα με κατάλληλο προσωπικό, ανάλογο με τον αριθμό των σχολείων που εξυπηρετούν. Έτσι θα εξασφαλιστεί η επισκεψιμότητα των μαθητών και η εξυπηρέτησή τους.

Τα ΚΕΣΥΠ θα στελεχωθούν με καθηγητές με αντίστοιχες σπουδές και πολυετή εμπειρία στη συμβουλευτική και τον επαγγελματικό προσανατολισμό και ουσιαστική υποστήριξη από το Υπουργείο και την Διεύθυνση.